

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2001, sp. zn. 20 Cdo 134/99, ECLI:CZ:NS:2001:20.CDO.134.1999.1

Číslo: 58/2001

Právní věta:

V řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření soud není povinen umožnit ostatním účastníkům řízení, aby se mohli před rozhodnutím o tomto návrhu vyjádřit k obsahu listin, z nichž bude činit závěr o tom, zda jsou splněny předpoklady pro nařízení předběžného opatření.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.01.2001

Spisová značka: 20 Cdo 134/99

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Předběžné opatření

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O b v o d n í s o u d pro Prahu 8 usnesením ze dne 20. 3. 1998 – cituje ustanovení § 75 odst. 3, § 76 odst. 1 písm. f) a § 102 o. s. ř. – nařídil předběžné opatření, jímž žalobkyni uložil, aby obnovila dodávku elektrické energie do označených prostor a aby snášela užívání těchto prostor žalovaným a zdržela se zásahů omezujících nebo znemožňujících dodávku elektrické energie, vody a tepla do uvedených prostor. Dobu trvání předběžného opatření současně omezil do právní moci rozhodnutí v řízení o žalobě na vyklizení nebytových prostor, vedeném mezi týmiž účastníky.

K odvolání žalobce M ě s t s k ý s o u d v Praze usnesením ze dne 4. 6. 1998 změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že návrh na nařízení předběžného opatření zamítl. Odvolací soud – na rozdíl od soudu prvního stupně – uzavřel, že žalovaný listinami předloženými soudu neosvědčil svůj nárok, stejně jako neprokázal existenci naléhavé potřeby provést zatímní úpravu poměrů účastníků řízení.

Žalovaný (zastoupen advokátem) podal proti usnesení odvolacího soudu včas dovolání, namítaje, že řízení je postiženo vadou dle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., čímž je naplněn dovolací důvod dle § 241 odst. 3 písm. a) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze dovolacímu soudu vytýkat, že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 o. s. ř. Konkrétně dovolatel uvádí, že odvolací soud svými domněnkami, uvedenými v měnícím rozhodnutí, prejudikuje výsledek sporu a ovlivňuje možné rozhodování soudu

prvního stupně (a potenciálně i odvolacího soudu) ve věci samé. Dovolatel usuzuje, že předloženými důkazy svůj nárok osvědčil a že soud mu nesprávným postupem odňal možnost před soudem jednat, neboť přesto, že v řízení o odvolání proti usnesení není třeba nařizovat jednání, rozhodnutí odvolacího soudu "obsahuje konstatování provedených důkazů". V usnesení odvolacího soudu je manipulováno s fakty i s domněnkami, které měly být předmětem dokazování ve věci samé. Jsou-li předmětem dokazování již v řízení o předběžném opatření, mělo být žalovanému umožněno, aby se k těmto skutečnostem vyjádřil. Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření navrhuje dovolání jako nepřipustné odmítnout, případně je zamítnout, majíc za to, že je vyloučeno, aby soud odňal účastníku možnost před soudem jednat, jde-li o řízení, kde v souladu se zákonnou úpravou rozhoduje bez jednání.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Dovolání v této věci není přípustné. Proto je N e j v y š š í s o u d odmítl.

Z odůvodnění:

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Přípustnost dovolání proti usnesení upravují ustanovení § 237, § 238a a § 239 o. s. ř. Podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. není dovolání přípustné proto, že podle části věty za středníkem je pro tento případ výslovně vyloučeno, a napadené rozhodnutí nelze podřadit ani případům vyjmenovaným v § 238a odst. 1 pod písmeny b) až f) o. s. ř. Podmínky stanovené v § 239 o. s. ř. daná věc rovněž nesplňuje, neboť napadené rozhodnutí není ani potvrzujícím usnesením odvolacího soudu ve věci samé.

Zbývá posoudit přípustnost dovolání podle 237 odst. 1 o. s. ř. Toto ustanovení spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Přípustnost dovolání však není založena již tím, že dovolatel příslušnou vadu řízení tvrdí, ale až zjištěním, že řízení takovou vadou skutečně trpí.

Protože jiné vady řízení dle § 237 odst. 1 o. s. ř. tvrzeny nebyly a z obsahu spisu nevyplývají, je pro závěr o přípustnosti (a současné důvodnosti) dovolání rozhodující, zda řízení je postiženo vadou, na kterou poukazuje dovolatel.

Podle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. je dovolání přípustné, jestliže účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem je takový postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci těch procesních práv, která mu zákon přiznává. O vadu ve smyslu tohoto ustanovení jde jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoliv také při rozhodování (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod čísly 27/1998 a 49/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Podle ustanovení § 102, věty první, o. s. ř. platí, že je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků, může soud nařídit předběžné opatření nebo zajistit i bez návrhu důkaz.

Přitom se obdobně aplikuje i ustanovení § 75 odst. 3 o. s. ř., podle kterého účastníci nemusí být vyslechnuti.

Platí rovněž, že (nejde-li o případ dle § 76a o. s. ř., kdy soud musí rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 24 hodin) k rozhodnutí o předběžném opatření musí soud přistoupit bez prodlení. Odtud pak plyne, že při přijímání takového opatření, jež je opatřením dočasným a – jak se podává i z jeho názvu – předběžným, převládá požadavek rychlosti řízení nad úplným prokázáním uplatněného nároku. I v řízení o předběžném opatření musí soud hodnotit provedené důkazy, nicméně (při současném prokázání potřeby zatímní úpravy poměrů účastníků) rozhodné skutečnosti (zejména nárok sám) nemusí být spolehlivě prokázány (postaveny najisto). K nařízení předběžného opatření postačuje, jsou-li tvrzené skutečnosti alespoň osvědčeny, to jest jeví-li se alespoň pravděpodobnými. Procesní odpovědnost v uvedeném směru nese navrhovatel předběžného opatření (srov. např. Handl, V. – Rubeš, J. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. Panorama Praha 1985, I. díl, str. 334, jakož i Bureš, J. – Drápal, L. – Mazanec, M.: Občanský soudní řád. Komentář. 3. vydání, Praha, C. H. Beck 1997, str. 153). Zákon tedy nepředpokládá, že soud bude při rozhodování o předběžném opatření provádět dokazování a naopak – u vědomí, že výsledkem účastníka řízení, proti němuž návrh na nařízení předběžného opatření směřuje, by mohl být zmařen účel uvažovaného opatření – v ustanovení § 75 odst. 3 o. s. ř. výslovně formuluje zásadu, že účastníci nemusí být (ani) vyslechnuti. Při vlastním osvědčování nároku (typicky na základě předložených listin) pak není třeba dbát těch formálních požadavků, které zákon předepisuje pro dokazování, včetně požadavku, aby se druhá strana sporu mohla před rozhodnutím o předběžném opatření k obsahu listin, z nichž bude soud činit závěr o tom, zda jsou splněny předpoklady pro nařízení předběžného opatření, vyjádřit.

Posuzováno z těchto rozhodných hledisek, nelze postupu odvolacího soudu (při úvaze, zda jsou osvědčeny skutečnosti rozhodné pro nařízení předběžného opatření) vytknout nesprávnost. Dovolatel se mýlí i potud, usuzuje-li, že závěry vyslovené v napadeném usnesení ovlivňují budoucí rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé. Tak tomu nemůže být právě proto, že v řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření je úsudek vyslovený na základě dosud shromážděných listin svou podstatou úsudkem předběžným a pravděpodobnostním.

Lze tudíž uzavřít, že řízení není postiženo ani vadou uvedenou v § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

Tento závěr s sebou nese konečné posouzení podaného dovolání jako nepřípustného. Nejvyšší soud je proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), podle § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. usnesením odmítl.